

Sygn. akt III AUa 394/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie	SSA Ewa Piotrowska SSA Irena Goik
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2013 r. w Katowicach
sprawy z odwołania H. M. (H. M.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.
o wysokość świadczenia
na skutek apelacji ubezpieczonego H. M.
i apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Gliwicach z dnia 12 listopada 2012 r. sygn. akt VIII U 95/12

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,

2. oddala apelację ubezpieczonego.

/-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA J. Ansion /-/ SSA I. Goik

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 394/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony H. M. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 1 grudnia 2011r., domagając się zaliczenia z przelicznikiem 1,8 okresu zatrudnienia od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc, że odmówił zastosowania do okresu od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r. przelicznika 1,8 z uwagi na zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 listopada 2012r., sygn. akt VIII U 95/12, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 1 grudnia 2011r. w ten sposób, że zaliczył ubezpieczonemu H. M. na wysokość świadczenia 54 dniówki przypadające w okresie pracy od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r. z przelicznikiem 1,8, oddalając odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy ustalił, że na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 15 listopada 2006r. zostało przyznane ubezpieczonemu H. M. prawo do emerytury górniczej od dnia 1 listopada 2006r.

W dniu 25 listopada 2011r. ubezpieczony złożył wniosek o zastosowanie przelicznika 1,8 do okresu zatrudnienia od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r.

Z treści decyzji z dnia 1 grudnia 2011r. wynika, że ubezpieczonemu na wysokość świadczenia zaliczono 228 miesięcy z przelicznikiem 1,8 i 60 miesięcy z przelicznikiem 1,2

W okresie od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r. ubezpieczony H. M. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Kopalni i Zakładzie (...) w likwidacji na stanowisku sztygara zmianowego oddziału elektrycznego w wymiarze 1/2 etatu. Wykonywał on w tym czasie pracę górniczą w kopalni siarki określoną w Załączniku Nr 3 do Zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r.

Sąd Okręgowy ustalił, że, jak wynika z nadesłanego przez pracodawcę załącznika do karty ewidencyjnej pracownika, ubezpieczony przepracował następującą liczbę dniówek (i wszystkie dniówki są to dniówki zaliczane w wymiarze półtorakrotnym): w styczniu 2007r. 11 dniówek na 22, w lutym 2007r. 10 dniówek na 20, w marcu 2007r. 11 dniówek na 22, w kwietniu 2007r. 20 dniówek na 10, w czerwcu 2007r. 10,5 dniówki na 21 i od dnia 1 do 4 czerwca 2 dniówki na 2. Łącznie 54,5 dniówki na 107.

Z ustaleń faktycznych wynika, że w okresie od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r. ubezpieczony był członkiem drużyny ratowniczej, jako zastępca kierownika Kopalnianej Stacji Ratownictwa Górniczego.

Ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia na stanowisku sztygara zmianowego oddziału elektrycznego stale wykonywał pracę w wymiarze 1/2 etatu w Kopalni (...) należącej do Kopalni i Zakładu (...) w likwidacji. Praca była wykonywana na polu górniczym przy utrzymaniu ruchu elektrycznego. Ubezpieczony nadzorował pracę urządzeń elektrycznych i pompowych oraz pracę elektryków i dyżurnych pompowych - ciągłość i sprawność urządzeń elektrycznych i pompowych. Praca była wykonywana zmianowo, zgodnie z ustalonym miesięcznym grafikiem. Ubezpieczony pracował przez pełne dniówki/pełną zmianę, przy czym liczba przepracowanych dniówek odpowiadała 1/2 liczby dniówek przewidzianych dla całego etatu. Ilość dniówek była rozliczana w systemie 3 miesięcznym w sytuacji, gdy w miesiącu liczba dniówek dla pełnego wymiaru czasu wynosiła 21 dni. Każdą dniówkę pracy ubezpieczony rozpoczynał

i kończył razem z załogą.

Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 51 ust. 1, art. 50 d ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) oraz stwierdził,

że w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

w sprawie określania niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., Nr 2, poz. 8) wskazane zostało w § 4, że do pracowników dozoru

i ruchu kierownictwa kopalń, którzy pracują przez co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu: pod ziemią, na odkrywce w kopalniach siarki lub w kopalniach węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki i którym w myśl art. 6 ust. 2 ustawy (obecnie art. 50 d ust. 2) zalicza się w wymiarze półtorakrotnym okresy przynależności do drużyn ratowniczych lub pracy w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego, uważa się pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 4 do rozporządzenia. W załączniku nr 4 pkt 4 wymienione zostało stanowisko sztygara zmianowego urządzeń elektrycznych, zgodnie z § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 12 czerwca 2002r.

w sprawie ratownictwa górniczego (Dz. U. z 2002r. Nr 94, poz. 838 z późn. zm.);

w skład drużyny ratowniczej zakładu górniczego wchodzi zastępca kierownika kopalnianej stacji ratownictwa górniczego.

Sąd I instancji wskazał, że ubezpieczony w okresie od dnia 1 stycznia 2007r.

do dnia 4 czerwca 2007r. był zatrudniony, jako pracownik dozoru na stanowisku wymienionym w załączniku Nr 4 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. Wykonywał pracę przez, co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu w kopalni otworowej siarki oraz należał do drużyny ratowniczej.

Ubezpieczony spełnił zatem - zdaniem Sądu I instancji - przesłanki określone

w art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do zastosowania przelicznika 1,8 przy ustalaniu wysokości emerytury górniczej do okresu faktycznie wykonywanej pracy

od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r. czyli do 54 dniówek. W styczniu 2007r. ubezpieczony przepracował z przelicznikiem 1,8 - 11 dniówek, w lutym 2007r. - 10 dniówek, w marcu 2007r. - 11 dniówek, w kwietniu 2007r. - 20 dniówek,

w czerwcu 2007r. - 10 dniówek i od dnia 1 do 4 czerwca - 2 dniówki. Liczba przepracowanych dniówek została ustalona w oparciu o załącznik do karty ewidencyjnej pracownika z tym, że Sąd I instancji przyjął, iż ubezpieczony przepracował w czerwcu pełne 10 dniówek. Pracodawca za ten okres wykazał,

co prawda 10,5 dniówki, jednakże z przesłuchania ubezpieczonego wynika,

że pracował on w systemie zmianowym przez całe dniówki, a w przypadku,

gdy w danym miesiącu do przepracowania w pełnym wymiarze przypadało 21 dniówek, rozliczenie następowało w systemie 3 miesięcznym. Ponieważ jednak okres rozliczeniowy musiał się zakończyć wraz z zakończeniem zatrudnienia na pół etatu,

tj. w dniu 4 czerwca 2007r., rozliczenie nastąpiło do końca tego okresu - i faktycznie

z załącznika do karty ewidencyjnej pracownika wynika, że w okresie od

1 do 4 czerwca 2007r. przepracował on 2 dniówki na 2 (przewidziane dla pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy), a zatem nie przepracował w maju

0,5 dniówki tylko w czerwcu pełne 2 dniówki.

W ocenie Sądu Okręgowego, przepis art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia

17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

nie przewiduje zastosowania przelicznika 1,8 tylko do pracy wykonywanej w pełnym wymiarze czasu pracy (tak jak to czyni przepis art. 51 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4).

Tym samym - zdaniem Sądu Okręgowego - odwołanie w zakresie żądania zaliczenia 54 dniówek przepracowanych w okresie od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r. z przelicznikiem 1,8, zasługuje na uwzględnienie. W pozostałym zakresie odwołanie jest bezzasadne. Brak jest bowiem podstaw do zastosowania przelicznika 1,8 do całego okresu pracy od dnia 1 stycznia 2007r. do dnia 4 czerwca 2007r., poza dniami, kiedy ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę zaliczaną z przelicznikiem 1,8.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji zaskarżonego wyroku.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżył wyrok w części dotyczącej przyznania prawa stosowania przelicznika 1,8 tylko do 54 dniówek z okresu od 1 stycznia 2007r. do 4 czerwca 2007r.

Zdaniem ubezpieczonego, skoro Sąd I instancji przyznał, że ubezpieczony spełnił przesłanki określone w art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to zasadnym było zastosowanie przelicznika 1,8 do całego wnioskowanego okresu.

Apelację od wyroku wniósł również organ rentowy.

Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, a to art. 51 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 50 d ustawy o rentach i emeryturach z FUS (t.j. Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227) przez przyznanie odwołującemu prawa do przelicznika górniczego 1,8 za powołany okres.

W oparciu o powyższe, organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, a ewentualnie - uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Organ rentowy wskazał na fakt, że odwołujący był zatrudniony w Kopalni (...) i zgodnie z zapisami w karcie ewidencyjnej, przepracował:

- w styczniu 2007r. 11 dniówek z przelicznikiem 1,8 na 20,
- w marcu 2007r. 11 dniówek na 22,
- w kwietniu 2007r. 10 dniówek na 20,
- w maju 2007r. 10,5 dniówki na 21,
- w okresie od 1 do 4 czerwca 2007r. 2 dniówki na 2.

Ubezpieczony był w tym czasie zatrudniony na 1/2 etatu i był członkiem drużyny ratowniczej. Sąd, zmieniając decyzję ZUS, zaliczył ubezpieczonemu „na wysokość świadczenia 54 dniówki przypadające w okresie pracy od dnia 1 stycznia 2007 do dnia 4 czerwca 2007 roku przelicznikiem 1,8”. W tym brzmieniu wyrok, zdaniem organu rentowego, jest niewykonalny.

Zdaniem organu rentowego, praca z przelicznikiem 1,8 może być zaliczana do wymiaru świadczenia w pełnych miesiącach. Nie jest zatem możliwe zaliczenie na poczet świadczenia 4 dni czerwca 2007r., co powoduje również, że nie można zaliczyć także miesiąca maja.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest uzasadniona.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe w rozpoznawanej sprawie, jednak nie dokonał trafnej oceny zebranego materiału. Wnioski końcowe wywiedzione przez ten Sąd, co do zasady należało więc uznać za nieuprawnione i naruszające zasady swobodnej oceny dowodów sformułowanej w art. 233 § 1 k.p.c.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył wysokości emerytury górniczej pobieranej przez ubezpieczonego, przy czym sprowadzał się do oceny, czy w stosunku do okresu jego pracy górniczej, wykonywanej w czasie od dnia 1 stycznia 2007r.

do dnia 4 czerwca 2007r. mógł być zastosowany przelicznik 1,8 określony w art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.).

Wskazany przepis art. 51 ust. 1 pkt 2 tej ustawy stanowi, że przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur stosuje się przelicznik 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w przepisie art. 50 d.

Art. 50 d ust. 1 ustawy wymienia z kolei rodzaje prac, które uwzględnia się w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, zaliczając do nich prace wykonywane bezpośrednio w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobków oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, w drużynach ratowniczych oraz w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn ratowniczych.

Nie budzi wątpliwości, że praca górnicza jest pracą w warunkach szczególnych.

Zatem, warunkiem zastosowania preferencyjnych przeliczników górniczych jest, aby praca górnicza była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, czyli na pełnym etacie.

Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik wykonuje czynności pracownicze w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku.

Odmianą kwestią jest liczenie stażu pracy górniczej, o czym stanowi art. 50 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Warunkiem zaliczenia okresów pracy górniczej do stażu uprawniającego do górniczej emerytury jest wykonywanie tej pracy co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w górnictwie, przy czym każda dniówka robocza zasadniczo powinna odpowiadać 7,5 godzinie.

Oczywistym jest, że pojęcie pracy górniczej, o której mowa w art. 50 c w/w ustawy również utożsamia się z pojęciem pracy w szczególnych warunkach, a zatem dotyczy pracownika na całym etacie (vide: § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (...)) (Dz. U. nr 8 poz. 43 z 1983r. ze zm.).

Praca na odkrywce w kopalni siarki również powinna być wykonywana na pełnym etacie. Natomiast zakład pracy ma obowiązek prowadzić ewidencję dniówek przodkowych oraz ewidencję czasu pracy w drużynach ratowniczych

lub w dozorze ruchu kopalni, jeśli prace wykonywane są przez co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu pod ziemią w kopalniach siarki lub w kopalniach węgla brunatnego.

A zatem, liczenie w/w dniówek dotyczy wyłącznie liczenia preferencyjnych dniówek górniczych, a nie zatrudnienia w połowie etatu, (czyli w niepełnym wymiarze czasu pracy). Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego.

Z ustaleń faktycznych wynika, że w spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku sztygara zmianowego oddziału elektrycznego w kopalni siarki w wymiarze 1/2 etatu. Tym samym, brak podstaw do zastosowania przelicznika 1,8, skoro praca górnicza była wykonywana w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Dlatego też Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczony nie spełnił przesłanek pozwalających na zastosowanie przelicznika 1,8, określonych w art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c., uwzględniając apelację organu rentowego, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego, jako nieuzasadnioną.

/-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA J. Ansion /-/ SSA I. Goik

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR